

GERECHTELIJK LABORATORIUM VAN HET MINISTERIE VAN JUSTITIE

VOLMERLAAN 17 - 2288 GD RIJSWIJK - TELEFOON 070 - 340 81 31 - FAX 070 - 398 92 59

RAPPORT

Zaaknummer : 92.07.20.007

Betreffende : Technisch onderzoek naar aanleiding van het vervalsen van schilderijen

Verdachte(n) : Van I [REDACTED]

Benadeelde(n) : Veilinghuis Sotheby

Opdrachtgever : Officier van justitie te Amsterdam

Aanvraag van : Gemeentepolitie Amsterdam

d.d. : 17 juli 1992

Kenmerk : -

Verbalisant(en) : Hali, Stevels

Verzonden naar : Gemeentepolitie Amsterdam

Aantal pagina's : 3
(inclusief deze pagina)

Bijlage(n) : -

Stuk(ken) van overtuiging : separaat retour

Inlichtingen : Afdeling Zakenbeheer
(kopieën, stukken van overtuiging, algemeen)

Inlichtingen (inhoudelijk) : Ir. R. Breek

Het originele rapport dient altijd en onverkort bij het proces-verbaal te worden gevoegd,
dat naar het Openbaar Ministerie wordt gezonden.

AANVULLENDE INFORMATIE

Betreffende het schriftkundig onderzoek wordt afzonderlijk gerapporteerd.

ONTVANGEN MATERIAAL

Op 20 juli 1992 werden ontvangen van de gemeentepolitie Amsterdam, via Hali:

1. een schilderij voorstellende een landweg met enige boerderijen en een paard, gesigneerd J. Altink '42, door de aanvrager gemerkt 9;
2. een schilderij met een zeilboot bij een aanlegsteiger, gesigneerd J. Altink, niet gedateerd, door aanvrager gemerkt 6;
3. een schilderij met een naakte vrouw, gesigneerd J. Altink, niet gedateerd, door de aanvrager gemerkt 19;
4. een schilderij van een berglandschap met zon, gesigneerd J. Altink '54, door de aanvrager gemerkt 27;
5. een schilderij met boerderij en bomen, gesigneerd J. Altink '54;

Verder werd ons voor onderzoek door een particulier overhandigd:

7. een schilderij van een landschap met donkere lucht, overheersende kleur is geel, gesigneerd J. Altink, niet gedateerd.

VRAAGSTELLING

Mij werd verzocht of met een technisch onderzoek is vast te stellen of de schilderijen door J. Altink zijn vervaardigd.

BESCHOUWING

Wij zien twee methoden om een aanwijzing te verkrijgen over de echtheid van een schilderij:

1. een schriftkundig onderzoek naar de signatuur van de schilder op het schilderij;
2. het zoeken naar een anachronisme tussen de aanwezige materialen en de tijd waarin het schilderij ontstaan is.

Ad 1

Voor het eerste onderzoek zijn de schilderijen aangeboden aan onze afdeling Schriftkunde. Voor dit onderzoek hebben wij foto's van handtekeningen gevraagd van schilderijen die onbetwist door J. Altink zijn vervaardigd.

In augustus 1992 ontvingen wij twaalf foto's van schilderijen uit het Groninger Museum. Over dit schriftkundig onderzoek zal ir. H.J.J. Hardy binnenkort rapporteren.

Ad 2

De schilder leefde van 1885 tot 1971. Van de drie niet gedateerde schilderijen kan men dus alleen zeggen dat ze voor 1972 vervaardigd moeten zijn. Deze tijdsperiode tussen nu en 1972 is ons inziens te kort om het genoemde onderzoek uit te voeren.

Van de andere drie schilderijen zijn er twee gedateerd '54 en één '42. Vooral de laatste biedt de mogelijkheid eventueel een anti-datering vast te stellen.

Er zijn twee manieren om deze anti-datering vast te stellen:

- a. in het schilderij zijn grondstoffen verwerkt, zoals kleurstoffen, pigmenten en bindmiddelen die op het moment van de datering nog niet vervaardigd werden;
- b. vers opgebrachte nog niet uitgeharde verf is plakkerig en stof uit de omgeving zal zich aan deze natte verf kunnen hechten. In dit stof bevinden zich vezels. In de verf van een schilderij komen we altijd van deze losse enkelvoudige vezels tegen. Nu is er in de samenstelling van dit "vezelstof" vooral na 1945, met de opkomst van de kunstvezels, een grote verandering opgetreden. Het aantreffen van deze kunstvezels in de oorspronkelijke verf van een schilderij van voor 1945 zou dan op een anti-datering wijzen.

Bij beide genoemde onderzoeken moet men er zeker van zijn dat men monsters neemt uit de verf die de schilder bij de vervaardiging heeft opgebracht. Plaatsen die geretoucheerd zijn en bestanddelen in later aangebrachte vernislagen moet men buiten beschouwing laten.

ONDERZOEK

- I
1. Het schilderij met landweg met enige boerderijen en een paard, genummerd 9 en getekend J. Altink '42

De witte pigmenten in het schilderij werden onderzocht, met name het witte pigment van het paard. Als pigment werd hier door middel van röntgenfluorescentie zinkwit gevonden.

De donkergroene verf bevatte als elementen ijzer en zink.

In beide gevallen werd geen aanwijzing verkregen over de aanwezigheid van pigmenten die eerst na de Tweede Wereldoorlog populair zijn geworden.

Bij microscopisch onderzoek werden op acht plaatsen in het schilderij vezels uit de verf gehaald, dus niet uit de vernislaag, maar afkomstig uit de verf die de kunstenaar oorspronkelijk heeft aangebracht.

II
Met behulp van microscopische infraroodanalyse bleken het in alle gevallen plantaardige of dierlijke vezels te zijn.

Kunstvezels van na 1945 werden niet gevonden.

4. Schilderij berglandschap met zon, gesigneerd J. Altink '54, genummerd 27

In dit schilderij werd in de verf een acrylvezel gevonden. Nu zijn volgens onze informatie acrylvezels vanaf 1950 door Dupont op de markt gebracht, zodat de aanwezigheid van deze vezel niet op een anti-datering kan wijzen.

Bij de andere schilderijen zal ons inziens een materiaalonderzoek geen aanwijzing kunnen geven of deze ten onrechte met J. Altink gesigneerd zijn.

CONCLUSIE

III
Er is aan de hand van het materiaalonderzoek geen aanwijzing verkregen dat het schilderij genummerd 9, landweg met boerderijen en paard, later vervaardigd is dan 1942, het jaartal dat achter de signatuur staat.

Aldus opgemaakt op de door mij op 9 januari 1968 afgelegde algemene eed als vast gerechtelijk deskundige en getekend te Rijswijk, 22 december 1962.

Ir. R. Breek